

KAMUOYUNA DUYURU

Uluslararası insan hakları standartları üreme hakkını yaşam, sağlık, özel hayatın gizliliği ve ayrımcılığa karşı haklar bağlamında ele alır. Türkiye de bu uluslararası standartlar çerçevesinde hazırlanmış olan uluslararası sözleşmeleri onaylamış bir ülkedir. Bunların başında gelen Birleşmiş milletler *Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)*, kürtajı bir suç olarak gösteren yasalara karşı çıkmaktadır. CEDAW komitesine göre "Taraf devletler, kadınların, doğurganlıklarının kontrolüyle ilgili uygun hizmetlerin olmaması nedeniyle onların yasadışı kürtaj gibi güvenli olmayan tıbbi uygulamalar arayışına girmek zorunda kalmalarına engel olmalıdır."

Böyle olmakla beraber Türkiye'de son günlerde bu hakkın geri alınması amacı ile gündeme taşınması, bizleri ciddi olarak kaygılandırmaktadır. Kürtaj ile başlayan tartışmanın kadınların beden bütünlüğü, üreme hakları, cinsel yaşamları gibi alanlara kadar genişlemesi, kamuoyunda bu alanlara devletin rahatlıkla müdahale edebileceği izleniminin yaratılması, kadın hakları açısından kabul edilemez bir gelişmedir.

Kadınların fazla düşünmeden ve keyfi olarak kürtaja başvurdukları ve bunu bir doğum kontrol yöntemi olarak kullandıkları varsayımı ile kürtajı yasaklamak, kadının insan haklarına vurulacak en ciddi darbelerden biri olacaktır. Ülkemizde kürtajların esas olarak 35 yaşının üzerinde ve doğurganlık eğilimleri azalmış kadın grubunda olduğu göz önüne alındığında, iktidar temsilcilerinin kürtajın bir doğum kontrol yöntemi olarak kullanılmakta olduğu savı doğrulanmamaktadır. Öte yandan dünya örnekleri kürtajın yasaklandığı durumlarda bile, güvenli olmayan koşullarda uygulanmasına devam edildiğini göstermektedir. Nitekim, Dünya Sağlık Örgütü Üreme Sağlığı Strateji Raporları, dünyada her yıl ortalama 45 milyon kürtajın yapıldığını ve bunların 19 milyonunun güvenli olmayan ortam ve koşullarda gerçekleştiğini göstermektedir. Örgüt, güvenli ellerde yapılmayan bu kürtajlardan dolayı her yıl 68 bin kadının öldüğünü açıklamaktadır. Kürtajdan ölen bu kadınların sayısı, gebelikle ilişkili olarak ölen 500 bin kadının % 13'üne karşılık gelmektedir. Kürtajdan kaynaklanan rapor edilmemiş ölümlerin varlığı da hesaba katıldığında bu kadınların sayılarının çok daha fazla olduğu sonucuna varılabilir.

Ülkemizde de kürtaja dair getirilecek kısıtlamalar ve yasaklamalar, açıktır ki tıp mesleği elemanlarının yerini ehliyetsiz kişilerin almasına, kürtajın güvenli olmayan yerlerde ve koşullarda yapılmasına yol açacaktır.

Kürtajın bir doğum kontrol yöntemi olarak kullanılmasını engellemek için doğru strateji, onu yasaklamak değil, aile planlaması ve üreme sağlığı hizmetlerinin kalitesini artırmak ve ülke genelinde yaygınlaşmasını sağlamak olmalıdır.

Arzu edilmeyen gebeliklerin olmasını ve kürtajla sonuçlanmasını önlemek için kadınlar ve erkeklerin cinsel eğitim ve modern doğum kontrol yöntemlerine ilişkin bilgilere erken yaşlardan başlayarak kolaylıkla ulaşmalarını temin etmek gerekmektedir.

Kadınların bedenlerini denetleme gücünü elinde bulundurmamak isteyen, onları her şekilde araçsallaştıran politik müdahalelerin, kadınlara atfedilen rol ve değerlerle çok yakından ilgili

olduğu görüşündeyiz. Bugün Türkiye’de kadınlar her açıdan gerçek bir değersizleştirme sürecinin özneleri olmaktadır. Kendilerine birey olarak değer verilmek yerine varlıkları aile ve evlilik kurumlarının içinde eritilmek istenmektedir. Evliliğin her kadının yaşamında nihai amaç olması gerektiğini savunan, boşanmaları olumsuzlayan, kadınların ücretli çalışmasından yana olmayan, buna karşılık anneliği ve ev kadınlığını tek olumlu değer olarak gören, kadın cinselliği üzerinde ahlaki baskı oluşturan ataerkil anlayışların şimdi de kadınların bedenlerine müdahale etmeleri bu değersizleştirme sürecinin bir parçasıdır.

Türkiye’de kadınların değersizleştirilme sürecinin iyi anlaşılması ve bu sürecin tersine çevrilmesi gerekmektedir. Kadına öncelikle insan haklarına sahip bir birey olarak değer veren, kadın erkek eşitliğine inanan ve ayrımcılığı reddeden çevreleri bu eşitliği savunmaya davet ediyoruz.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı